

Megjelent a Fáklya új száma

A Szovjet-Magyar Baráti Társaság lapjának legfrissebb száma Testvériség-barátság címmel vezető helyen közöl négyoldalas tudósítást a magyar párt- és kormány-küldöttség Szovjetunióban tett hivatalos, baráti látogatásáról. A politikai cikkek között külön említést érdemel Danyil Melnyikov professzor írása, amely az NDK negyedszázados fejlődéséről ad áttekintést.

Öt évvel ezelőtt — a szocialista országok között — a kozmikus tér kutatásáról és békés célú felhasználásáról kidolgozott együttműködési program értelmében — föld körüli pályára vezérelték az Interkozmosz-1 kutatóberendezést. Ez alkalomból a Fáklya színes képekkel illusztrált riportot közöl Borisz Petrov akadémikussal, a Szocialista Munka Hősevel, a Szovjet Tudományos Akadémia mellett működő Interkozmosz Tanács elnökével.

„Vissza az életbe” címmel Vjacseszlav Francev sebéss nem mindennapi tevékenységével ismerkedhet meg az olvasó: az orvos 20 év alatt 2 és fél ezer embernek mentette meg az életét. Olyan műveket operál, akik vele született szívbajban szenvednek: a Vjacseszlav Francev vezetéke alatt álló moszkvai klinikán a kisgyermek 80 százaléka a műtét után életben marad.

Nőtt a balesetek száma

Listavezető a szőregi telep

A közelmúltban az ÉDOSZ Csongrád megyei bizottsága mellett működő munkavédelmi bizottság megvizsgálta a Délalföldi Pincegazdaságnál tavaly, s az idén január — augusztus között bekövetkezett üzemi balesetek okát, s a munkavédelmi tevékenységet. Mint a vizsgálat megállapította, sajnálatos módon az idén nőtt a balesetek száma. Az elmúlt év hasonló időszakában 14 baleset történt, s a kiesett munkanapok száma 291 volt az idén viszont augusztus végéig 25 baleset, s a kiesett munkanapok száma elérte a 680-at.

Az elmúlt esztendőben történt balesetek 42 százaléka történt a szőregi telepen. Az idén viszont 48 százaléka. Jellemző erre a telepére, hogy mind a két évben az üveg-vágás okozta sérülések tették ki a balesetek felét. Más helyeken a rakodás, a hor-dás következtében történt sérülések. Ugyanakkor személyi felelőtlenségből is. Mindez a munkahelyi vezetők felelősségét is felveti. A tapasztalat szerint a baleset után gyakori, hogy a jegyzőkönyvet csak több nap elteltével veszik fel, akkor már nincs lehetőség a valódi ok felde-

ritésére, megállapítására. S főleg nincs lehetőség a hasonló balesetek megelőzésére.

Az idei baleseteket elemezve feltűnik, hogy hét esetben a dolgozók esése okozta a balesetet, figyelemtelenség és felelőtlenség következtében. A pincemunkásoknál és a gépkocsirakodóknál „betegség” ez. A munkagépek okozta baleseteknél is kevés figyelemmel, körültekintéssel elkerülhető lett volna a sérülés.

A vállalatnak éves és öt-éves munkavédelmi fejlesztési terve van. Az idén is elkészítették a munkavédelmi fejlesztési tervet, s ebben szerepel többek között a nehéz fizikai munkák gépesítése. Erre mintegy két és fél millió forintot fordítanak. Az egyik legfőbb baleseti veszélyforrás megszüntetésére — az üveg-vágás, forrasztás, marás — felszámolására 300 ezer forintot költenek. A kulturált munkakörülmények kialakításával, a szociális létesítmények korszerűsítésével, megteremtésével a munkásszállítások javításával sokat könnyítettek az idén a dolgozók munkakörülményén.

Kortárs művészet

Tegnap, szombaton délután, a Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai Képtárában ünnepélyes keretek között nyitották meg a XIII. Múzeumi és Műemléki Hónap szegedi rendezvénysorozatát. Kortárs művészet címmel kiállítást rendeztek a Csongrád megyei és a Szeged városi tanács képzőművészeti vásárlásaiból. A válogatás a két tanács három évtizedes mecénási tevékenységét reprezentálja. A tárlatot Hantos Mihály, a megyei tanács elnökhelyettese nyitotta meg. A megnyitó ünnepségen muzeológusokat tüntettek ki. Szocialista Kutlúráért kitüntetést kapott dr. Juhász Antal, miniszteri dicséretben részesült dr. Bányai Jenőné és Lele József.

A művészet a valóság tükröke, ebből egyenesen következnek: a felszabadulásunk óta eltelt harminc esztendőnek méltó, sajátos krónikása képzőművészeti életünk fejlődése, a legjelentősebb alkotások sora. Azért lehet kortársunk a művészet, mert bennünket, történelmünket, társadalmunkat változó-alakuló arcát, emberi vívódásainkat, egyéni örömeinket és gondjainkat fogalmazza meg sajátos nyelvével, különös eszközeivel. A történelmünkkel együttlépő regresszív képzőművészet sajátos krónikája a felszabadulásunk óta eltelt három évtizednek Szegeden és Csongrád megyében is. Ezért is találó a Múzeumi és Műemléki Hónap reprezentatív szegedi rendezvénye, a Kortárs művészet című kiállítás. A festmények, grafikák, szobrok és iparművészeti alkotásokat szemlélve három tanulságot szűrhetünk le magunknak.

A felfedezés és újrafelfedezés örömein túl a műalkotásokon, a művészet optikáján át közelíthetünk, és kerülhetünk újra kapcsolatba az elmúlt évtizedekkel, bejárhatjuk a fejlődés lépcsőfokait a társadalomban éppúgy, mint a művészetek világában, a közös vesszőfutásokat és az egyéni vívódásokat is érzékelhetjük. S hogy mindezek az élmények ilyen tömören és lényegretörően élhetnek bennünk a kiállítás megtekintése után, azt elsősorban a Csongrád megyei és a Szeged városi tanácsnak köszönhetjük. A Kortárs művészet anyagát azokból az alkotásokból válogatták, mely három évtized alatt az állami vásárlásokból gyűlt össze, s amikor éppen nincsenek kiállítva, irodák, folyosók, tanácskozótermek falait díszítik. A tárlaton 107 képzőművész alkotásaival találkozhatunk. (Harminc év alatt a Csongrád megyei tanács 120 művészről 430 alkotást, a Szeged városi tanács 172 művészről 405 alkotást vásárolt.) A válogatás hű tükrö a szegedi és a Csongrád megyei képzőművészet változó, fejlődő arcánál — keresztmetszete elsősorban a megye felszabadulás utáni művészettörténetének.

Felvet és a kiállítás egy másik érdekes kérdést is. A felfedezés és újrafelfedezés örömein túl a műalkotásokon, a művészet optikáján át közelíthetünk, és kerülhetünk újra kapcsolatba az elmúlt évtizedekkel, bejárhatjuk a fejlődés lépcsőfokait a társadalomban éppúgy, mint a művészetek világában, a közös vesszőfutásokat és az egyéni vívódásokat is érzékelhetjük. S hogy mindezek az élmények ilyen tömören és lényegretörően élhetnek bennünk a kiállítás megtekintése után, azt elsősorban a Csongrád megyei és a Szeged városi tanácsnak köszönhetjük. A Kortárs művészet anyagát azokból az alkotásokból válogatták, mely három évtized alatt az állami vásárlásokból gyűlt össze, s amikor éppen nincsenek kiállítva, irodák, folyosók, tanácskozótermek falait díszítik. A tárlaton 107 képzőművész alkotásaival találkozhatunk. (Harminc év alatt a Csongrád megyei tanács 120 művészről 430 alkotást, a Szeged városi tanács 172 művészről 405 alkotást vásárolt.) A válogatás hű tükrö a szegedi és a Csongrád megyei képzőművészet változó, fejlődő arcánál — keresztmetszete elsősorban a megye felszabadulás utáni művészettörténetének.

Felvet és a kiállítás egy másik érdekes kérdést is.

Halász Miklós

Tigrisugrás

Az emberi helytállás az írók egyik örök témája. S ha olyan avatott tollal írják meg, ahogyan Rákossy Gérgy, ha az írást olyan eredeti módon ültetik át filmre, ahogyan azt Várkonyi Gábor rendező és Ráday Mihály operatőr tette, akkor a téma újszerűen hat, újra és újra felráz, önvizsgálatra, gondolkodásra kényszerít.

A Budapesti Művészeti Hetek programjában pénteken este vetített film könyven megfigyelt értelme: a tigrisugrás kockázatos ugyan, de a vátoztatás merészsége nélkül az értelmes élet elképzelhetetlen. A film középpontjában egy fiatal házaspár küzdelme áll. Esetük nem egyedi, sok-sok ifjú ember kerül hasonló helyzetbe, a kicsinyesség, az előítéletek, a gáncsokhoz

akadályait nap mint nap át kell ugrani. A történet vezérfonalához számtalan mellékszál csatlakozik, a különféle emberek rajza színesíti, mélyíti a képet, de nem fosztja meg egységes, tiszta hatásától. A film készítői nagyszerűen alkalmazták a tömörítés módszereit, egy-egy képsorral a képtársítások áradatát nyitották meg. A szituációk konkrét pillanatokra vonatkozó értelme mellett mindig valami általános tanulság is sugallnak. A képi váltásokkal párhuzamosan a gondolat, a logika síkján is folytonos lüktetés érzékelhető, ez a filmnek végtelen dinamikát, mozgalmasságot ad. A Tigrisugrásnak sikerült részletezés, körülményesség nélkül is sokat mondani.

Ladányi Zsuzsa

Újszegeden is önmagukért cselekszenek

Pihenteti a szemet, nyugtatja az idegrendszert, a szép... A szép ház, a szép utca, kert vagy udvar. Akik Újszegeden végigsétálnak, azoknak felidőző a rendezett, virágos utcákra nézőlődni. Még lehet csodálni a földből kinövő új épületeket, a városesztétikai szempontból is figyelemre méltó biológiai kutató intézetet, az épülő bogárhátú sportcsarnokot és már messziről magukra hívják a figyelmet Odessza tizemeletesei.

Milyen jól mutatnak a virágos utcák, a biológiai kutató környékén az egyformára nyírt, zöld pázsit, és milyen más érzés odesszai városrész régi házai között sétálni. Ott természetesen, ahol lassanként már egy évtizede laknak, mondhatni tömegkeres honpolgárok élnek. Az új épületek között összkomfortos rendtelenséget lát az arra járó.

Kiss Jenővel, a Hazafias Néprönt Újszegedi Körzeti Bizottságának titkárával nagy kört tettünk. Sokat beszélt a körzeti bizottság akciójáról, és arról, milyen sok embert sikerült megnyerni, hogy szebbé tegyék lakóhelyük környékét. Elsősorban a kertés házak tulajdonosai fogták az ásót, gereblyét, ültették a virágpalántákat, fákat.

Odessza-városrész összkomfortos lakásainak tulajdonosai valahogy nem szívesen láttak még eddig hozzá, hogy szép virágos parkokat építsenek a házak közé. Manapság pedig sokat beszélünk a környezet esztétikájáról, s ilyenkor az urbanizáció szakemberei váltig bizonygatják; az utca, a tér, az otthon folytatása és nem mindegy, milyen. A városalakító körzetét, a környezetet is nagymértékben befolyásolja.

Az újszegedi népröntbizottság a lakónegyedben több akciót is szervezett a virágosításért, parkosításért. Igaz, az őrias csizmákkal legkedő mai világ szemében nem nagy dolognak számít, ha a parkosítási feladatok, fűmaggal beszőrják. Mégis mennyi ember képes szabad

idejét efféle dolgokra feláldozni. Kiss Jenő pedig több okot keres az Odessza-városrész lakóinak közömbösségére, de magyarázatot nemigen tud találni. Talán a legközelebbi sétánál már arról lehet tudósítani, hogy ebben a városrészben az ingyen kapott virágpalántákat el is ültetik társadalmi munkában, mert eddig senki sem vállalkozott erre.

Újszegeden többi részén egészen más a helyzet. Nem lehet már találni olyan embert, aki társadalmi munkában ne vállalná, hogy portája előtt lefekteti a járdalopokat. Ezt azért is hangsúlyozni kell, mert évekként elzött több háztulajdonos is akadt, akiket nem lehetett meggyőzni arról, milyen jó, ha nincs sár az utcán. Két év alatt a népröntbizottság szervezésével elérték, hogy Újszegeden minden járda aszfaltozott vagy kővetett. A Szeged megyei városi tanács I. kerületi hivatala az anyagot biztosította, a néprönt körzeti bizottsága pedig számba vette, hol, mikor kell elkezdni az építkezést. Újszegeden ebben az évben 4256 négyzetméter kővetés járda készült el, s ezenkívül 1300 fát is ültettek. Augusztusig az újszegediek 3 millió 606 ezer forint értékű társadalmi munkát végeztek. Különösen megszépült a Derkovits fasor, a Bérkert, a Fürj, a Marostói, a Radnóti utca. A néprönt által indított tiszta udvar, rendezt ház mozgalom sok helyen nyitott ajtókat talált. Ugyanakkor a Fogarasi, a Pipacs és a Műhely utca és a Róza Ferenc sugárút elhanyagoltnak látszik, de ezt elsősorban a járdákon randalírozó autósoknak és motorosoknak köszönhetik az ott lakók. Hiába jegyzetelik szorgalmasan a rendszámokat, még a feljelentések ellenére sem változott a helyzet. Egy-egy eső után a szabálytalanul közlekedő autósok csatateret csinálnak ezekben az utcákban, teljesen tönkreteszik a járdát.

Egy régi kérdés megvalósítására mozgósított a néprönt körzeti bizottsága.

Évek óta panasz, hogy Újszegeden nincs játszótér. Az elmúlt hónapokban társadalmi munkában kezdték el építeni az Erdélyi tért. De ez még mindig kevés lesz. A gyerekek jobb híján a Ligetbe mennek focizni, játszani. Így a néhány évvel ezelőtti parkosított, virágos ligetből sok helyen csupasz föld lett.

Az utcán járva gyorsan felbukkannak azok a lehetőségek, amelyeket kihasználhat, vagy észre sem vesznek. Egy rövid kórséta igen alkalmas arra a morfondírozásra, mennyire törődnek az emberek környezetükkel, ahol idejük nagy részét eltöltik. Persze fölösleges hangsúlyozni, hogy mindent önmagukért csinálnak. A körzeti népröntbizottság területi munkájával azon fáradozik, hogy az emberek felfedezzék és még jobban megszeressék a lakóhelyüket. Remélhetőleg így lesz ez Odesszában is.

Halász Miklós

Micsoda szolgáltatás?

A kérdést több mint 250 család mindazon tagjai feltették — bőven fűszerezve kommentárokkal —, akik pénteken délután a Bécsi körút 8-16. számú lakótömb házainak kapualjában egy friss hirdetményt elolvastak.

A hirdetményen az állt, hogy a gázszolgáltató vállalat szombaton reggel 5 óráig a középnyomású gázvezeték karbantartási munkát végez. Ezen idő alatt „szünetel” a fűtés, aláírta a városgazdálkodási vállalat távhőszolgáltató osztálya.

Egyszerre két „szolgáltatást” vállalt közreműködésével maradt tehát közel ezer ember — ezen a környéken gazdag a gyermekáldás — hideg lakásban a hét végére.

Micsoda szolgáltatás? Már péntek este sokan telefonon is feltették a kérdést mindkét vállalat otthon elérhető vezetőinek. A kérdésre adott válaszok sem kevésbé bürokratikusak, mint a lépcsőházi hirdetmény „tessék tudomásul venni” stílusa.

A válaszok lényege: 1. Két közeli termelőüzem érdeke, hogy a karbantartást ezen a hét végén végezze a DÉGÁZ, mert e két üzem dolgozói most szabadszombatosak. 2. Egy hónapja elzött „ütemezték be” október 5-6-át, s akkor még nem tudhatták, hogy ilyen hideg, rossz idő jön közbe. Különben is hivatalosan október 15. a fűtési

szezon kezdete. 3. Csak nem kívánja az a 250 család, hogy közönséges hétköznapra téve a gázvezeték karbantartását az említett üzemek termelés kiesésével milliós kárt szenvedjen a népgazdaság?

Nos, a szolgáltatást tulajdonképpen kétoldalú szerződés alapján elváró, ezért korrektil előre fizető lakók dehogyis kívánnak népgazdasági kárt. De demagógiának tartják az ilyen kérdésfelvetést. Ugyanis májustól szeptemberig többször is volt szabadszombatos az említett üzemek dolgozóinak és a karbantartás zökkenő nélkül megtörténhetett volna. Azután meg, egy hónap óta „beütemezték” dolgozni miért az utolsó nap értesítik a leginkább érdekeltet? Hátha még meg is kérdezték volna, hogy mit szólnak a „szolgáltatók” ütemezéséhez! Ebben az esetben minden általános iskolásnál korosabb ottani lakos elmondta volna, hogy immár évek óta, szeptember utolsó hetében, október elején 12 Celsius-fok alatt szokott maradni a napi átlaghőmérséklet, amikor is kötelező a távhőszolgáltatás. Akkor is, ha a „hivatalos” fűtési szezon még nem vette kezdetét.

Végül: a két termelőüzem Bécsi körút 8-16. számú háztömbben lakó szabadszombatos dolgozói is felháborodtak a hideg lakás és a rájuk történt hivatkozás miatt.

Kondorosi János